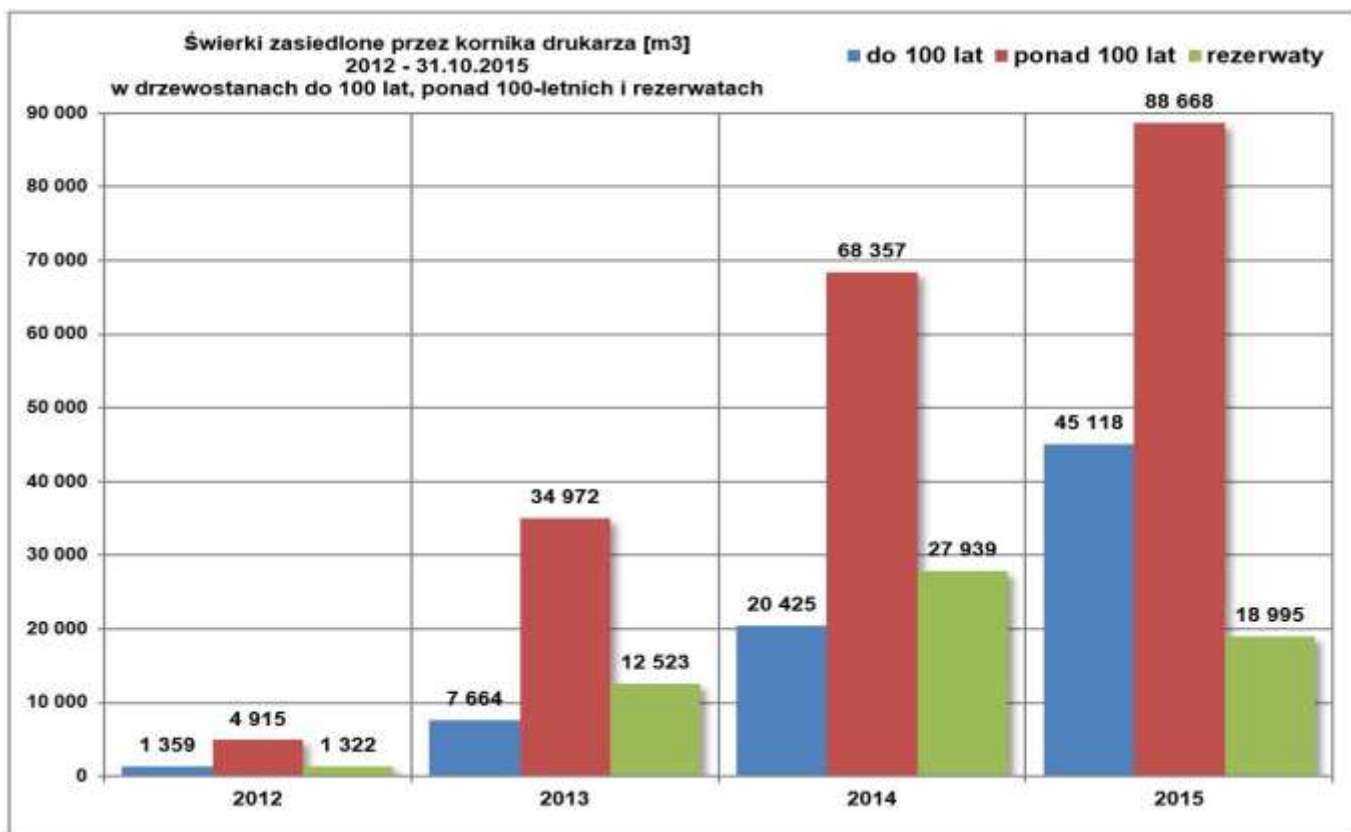

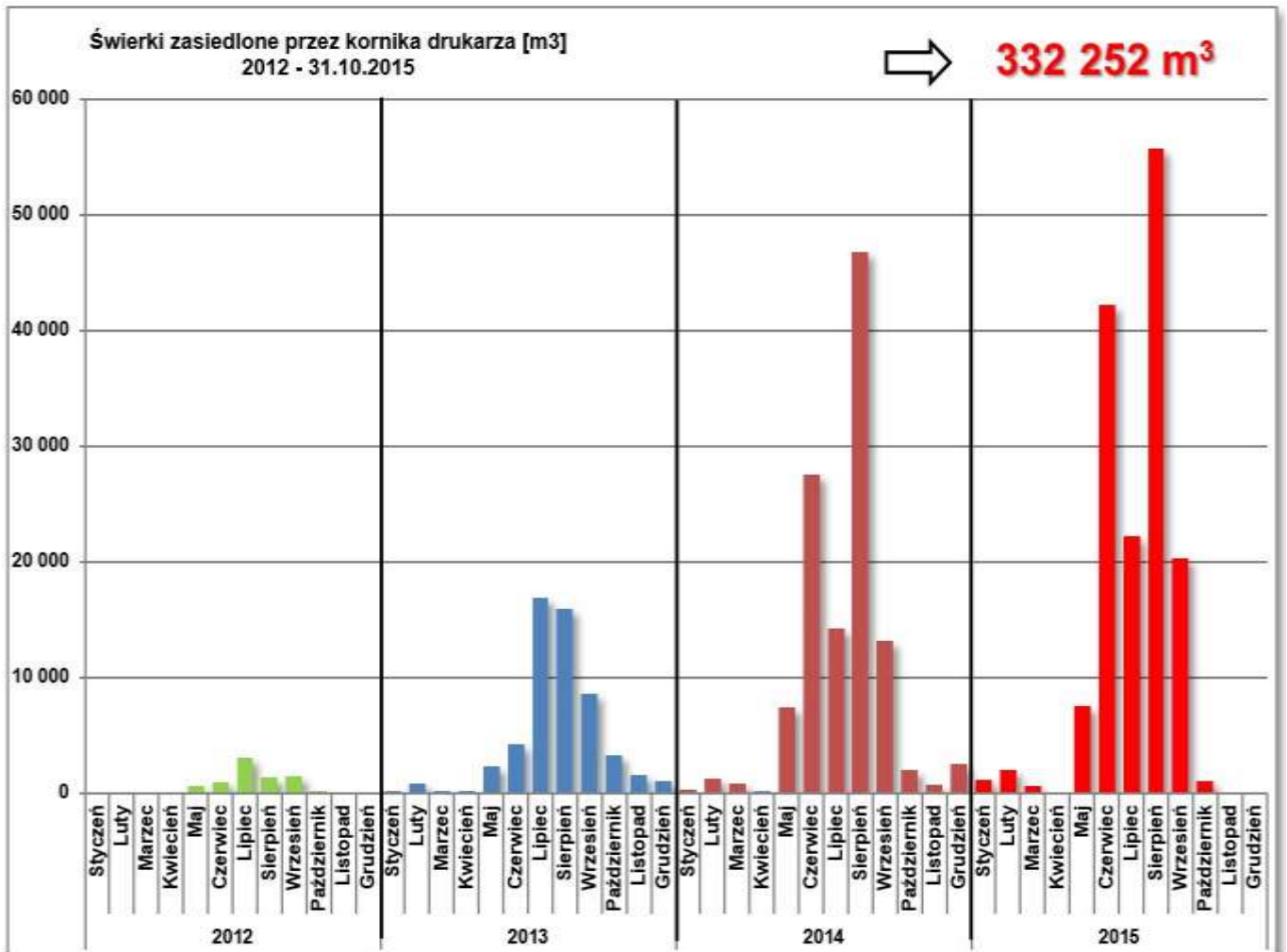
Gradacja kornika drukarza postępuje...

Od opublikowania artykułu „Puszcza w ruinie” minęły ponad 3 miesiące a kornik drukarz nadal niszczy naszą Puszcę. Wg stanu na 30 października wyznaczono już 228 377 szt. świerków zasiedlonych przez kornika drukarza - o szacunkowej masie 332 252 m³, w tym:

- w drzewostanach w wieku do 100 lat – 88 184 m³ o masie 74 565 m³,
- w drzewostanach w wieku 100 lat i powyżej – 112 557 szt. o masie 196 910 m³,
- w rezerwach przyrody – 27 636 szt. o masie 60 778 m³.

Analizując rozwój gradacji kornika drukarza na przestrzeni kilkunastu lat widzimy jak wielkie różnice w ilości wyznaczonych zasiedlonych świerków obserwowano w latach 2002-2011, a jakie obserwujemy od 2012 roku do chwili obecnej. Rok 2015 jest rekordowy w ilości wyznaczonych drzew zasiedlonych w odniesieniu do miesiący, w których prowadzony jest monitoring kornika drukarza.

Z czym to jest związane? Dlaczego tak się dzieje?

Dzieje się tak dlatego, że Plan Urządzenia Lasu* obowiązujący w latach 2012-2021, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, wprowadził szereg ograniczeń niespotykanych w skali Lasów Państwowych. Do najważniejszych z nich należy zakaz prowadzenia jakichkolwiek cięć w drzewostanach ponad stuletnich**, czyli takich, w których udział drzew jednego gatunku w wieku 100 lat i więcej zajmuje co najmniej 10% powierzchni. W Nadleśnictwie Białowieża drzewostany te zajmują ok. 4000 ha, co stanowi 34% powierzchni nadleśnictwa. Ograniczenia dotyczą również zakazu prowadzenia cięć w drzewostanach do 100 lat rosnących na siedliskach wilgotnych i bagiennych stanowiących około 8% powierzchni nadleśnictwa. Skuteczną walkę z kornikiem drukarzem uniemożliwia również zakaz usuwania drzew zasiedlonych w rezerwach przyrody, zajmujących powierzchnię ok. 4100 ha, co stanowi 34% powierzchni nadleśnictwa.

Jeżeli się przy tym uwzględni ustalony w sposób sztuczny rozmiar użytkowania dla nadleśnictw Puszczy Białowieskiej w wielkości 48,5 tys. m³/rok (Nadleśnictwo Białowieża – 6,3 tys. m³/rok), okaże się, że realizacja obowiązków ustawowych, nałożonych na nadleśniczego (powszechna ochrona lasów, trwałość utrzymania lasów, ciągłość i zrównoważone wykorzystanie wszystkich funkcji oraz powiększanie zasobów leśnych), staje się niemożliwa. Skutkiem takich decyzji administracyjnych, podjętych przez Ministra Środowiska są następujące procesy obserwowane aktualnie w Puszczy Białowieskiej:

- **Rozpad drzewostanów świerkowych na łącznej powierzchni 1120 ha, z czego na terenie Nadleśnictwa Białowieża na powierzchni 465 ha.;**
- **Kaskadowy przyrost masy martwego drewna w ekosystemach leśnych;**

- **Wzrost zagrożenia pożarowego;**
- **Wzrost zagrożenia dla życia i zdrowia osób odwiedzających Puszcę Białowieską – duża ilość martwych drzew zlokalizowana jest wzdłuż dróg oraz szlaków turystycznych.**
- **Zubożenie niektórych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków chronionych, w tym rzadkich i priorytetowych dla Unii Europejskiej.**

W obecnej sytuacji niezbędne jest zatem jak najszybsze wykonanie cięć sanitarnych***, dzięki którym możliwe będzie spowolnienie dalszego rozpadu drzewostanów. Takie działanie przyczyni się również do zapewnienia bezpieczeństwa ludziom masowo odwiedzającym i korzystającym z Puszczy Białowieskiej. W związku ze „starzeniem się” Puszczy - na miejsce usuniętych zainfekowanych drzew możliwe będzie wprowadzenie młodego pokolenia zgodnie z wymaganiami siedliskowymi i realizacją zasady trwałości lasów.

Szansą na przerwanie stanu, w którym obecnie znajduje się Puszcza Białowieska jest aneks do obowiązującego planu urządzenia lasu, przygotowywany przez specjalistyczną i profesjonalną jednostkę - Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Białymstoku. Dokumenty, które posłużą do jego przygotowania są poddane konsultacjom społecznym. Można się z nimi zapoznać w formie elektronicznej na stronie BIP Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku - http://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/dg/rdlp_bialystok/plan_urzadzenia_lasu oraz w formie papierowej w siedzibie Nadleśnictwa Białowieża. Uwagi do przedstawionych propozycji można składać od 10 listopada oraz przez 21 kolejnych dni do Dyrektora RDLP w Białymstoku.

Przyszła czas na to, żeby przerwać nieracjonalne podejście do tak cennego obszaru, jakim jest Puszcza Białowieska. Miejmy nadzieję, że jest na to szansa...

*Plan Urządzenia Lasu – (def. *Ustawa o lasach*) podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.

**drzewostan ponad stuletni – wg definicji prof. Wesołowskiego. Definicja ta

nie ma uzasadnienia w przepisach, na podstawie których tworzy się plan urządzenia lasu.

***cięcia sanitarne - rodzaj zabiegu pielęgnacyjnego wynikający z zagrożenia lasu przez owady lub grzyby, wykonywany w przypadku ich nasilenia przekraczającego stan równowagi biologicznej, gdy mogą one stać się przyczyną masowego usychania drzew lub nawet zamierania całych drzewostanów.

**Oprac. Red.
Fot. Marek Taradejna**

KATASTROFALNE SKUTKI GRADACJI KORNİKA

Kornik drukarz jest jednym z najlepiej poznanych owadów, znamy jego biologię, potrafimy przewidzieć jego możliwości rozrodu i możemy częściowo korygować stan jego populacji.

Jednak, jak twierdził jeden ze znawców tematu, prof. Jacek Michalski, „nierozsądne postępowanie wobec kornika drukarza i bagatelizowanie jego znaczenia, zawsze prowadziło do katastrofalnych skutków i olbrzymich strat gospodarczych” k.cyt.

A więc wypisz wymaluj do sytuacji, jaką mamy dzisiaj w Puszczy Białowieskiej.

Trwająca potężna gradacja kornika drukarza, zagraża dalszemu istnieniu drzewostanów świerkowych, a w dalszej konsekwencji ogromnymi zmianami na całym obszarze puszczańskim, zagrażając istnieniu cennych siedlisk i gatunków chronionych w ramach sieci Natura 2000. Znikają całe powierzchnie świerka, a kornik atakuje nawet sosnę.

Giną drzewostany w różnym wieku i te stare ponad 100 letnie, ale też młode w wieku 40-50 lat. Powstała w ten sposób odmiana „świerka szarego” trzeba wycinać i zamiast hodowli musimy powierzchnię ze świerkiem na nowo zalesiać.

Suche świerki stoją wzdłuż dróg i szlaków turystycznych. Te trzeba koniecznie usunąć, bo zagrażają bezpieczeństwu publicznemu. Gdyby miały zostać, należałoby wprowadzić zakaz wstępu do lasu. Wystarczy przejechać drogą do Hajnówki albo do Janowa drogą Narewską, aby uświadomić sobie skalę zjawiska zamierania świerków.

Totalna klęska ekologiczna, której nie widać końca.

Leśnicy muszą interweniować, bo nakłada na nich taki obowiązek ustawa o lasach.

Odpowiadają za utrzymanie trwałości i odpowiedniej kondycji powierzonych ich opiece lasów, za bezpieczeństwo przebywających w nich ludzi, za siedliska i gatunki chronione prawem europejskim. Wszyscy, którzy mają odmienne zdanie i chcą pozostawienia obecnego stanu - nie odpowiadają za nic.

Znane są różne sposoby ograniczania populacji szkodników.

Leśnicy wykładają drzewa i stosy pułapkowe na kornika korzystając ze złomów i wywrotów zimowych, odławiają chrząszcze korników do pułapek feromonowych /zapachowych/.

Jednak podstawową metodą ograniczania nadmiernej liczebności szkodnika jest usuwanie z lasu zasiedlonych drzew stojących i leżących przed wylotem nowego pokolenia chrząszczy.

Jest to oczywiście teoria, bo leśnicy nie mają prawa usuwać drzew zasiedlonych przez kornika z drzewostanów ponad 100 letnich t.j. takich, w których co najmniej 10% drzew przekroczyło wiek 100 lat, a takich drzewostanów w Puszczy nie brakuje.

Idzie zima, kornik drukarz przezimuje ją w dobrej kondycji, a może zimować w różnych stadiach, zarówno na drzewach jak i w glebie. Wiosną wyruszy na żer i zacznie dobijać pozostałości zdrowych świerków z lat poprzednich.

Czy tego chcemy??

Swego czasu został powołany „Zespół d.s. opracowania kompleksowego programu postępowania w drzewostanach Puszczy Białowieskiej zagrożonych klęskowym występowaniem korników świerka”.

Zespół złożony z największych autorytetów przyrodniczych w końcowym raporcie napisał „W tej sytuacji niezbędne jest pilne podjęcie decyzji umożliwiającej zastosowanie działań z zakresu ochrony lasu na rzecz niedopuszczenia a przynajmniej silnego ograniczenia tempa rozwoju gradacji kornika na obszarze Puszczy Białowieskiej.” k.cyt.

I co dalej ? Zastanawiają się mieszkańcy jak i turyści, którym igły ze świerków latem spadają za kołnierz.

Wojciech Niedzielski

Fot. Marek Taradejna